

ઉકેલપત્ર : સત્સંગ પરિચય - ૧

(સમય : સવારે ૯ થી ૧૧.૧૫)

(રવિવાર, ૭ જુલાઈ, ૨૦૧૯)

- નોંધ :- (૧) આપેલ આવૃત્તિ પ્રમાણેના પુસ્તકના જવાબ જ માન્ય રાખવા. તે સિવાયની આવૃત્તિના જવાબ માન્ય ન રાખવા.
 (૨) જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના ગુણાંક દર્શાવે છે.
 (૩) જમણી બાજુએ પ્રશ્નની બાજુમાં કૌંસમાં આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના જવાબના પાઠ/પાના નંબર દર્શાવે છે.

અગત્યની સૂચના

પ્રશ્નપત્રમાં દરેક પેટા પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ ખાનામાં, લખેલા ગુણની પછીના ખાલી ખાનામાં (ગુણ : ૧)
 પરીક્ષાર્થીને આપેલ ગુણ લખવાના છે. જો પ્રશ્નનો જવાબ ખોટો હોય તો તે ખાનામાં '૦' (આંકડામાં શૂન્ય) લખવું. ખરાં (✓)
 કે ખોટાં (X) ની નિશાની દરેક પેટા પ્રશ્નની ડાબી બાજુની ખાલી જગ્યામાં જ - પ્રશ્ન શરૂ થાય તે પહેલાં જ કરવી.

વિશેષ નોંધ

આપ જ્યારે પેપર તપાસો ત્યારે જ્યારે લાંબા જવાબોમાં દા. ત. ટૂંકનોંધ, પાંચ મુદ્દાના વાક્યો, કારણો વગેરે પ્રશ્નોમાં આપ જ્યારે ફાળવેલા ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં હોય ત્યારે પરીક્ષાર્થીએ કયો મુદ્દો નથી લખ્યો જેના તમે ગુણ કાપ્યા છે. તેની તમે ટૂંકમાં ડાબી બાજુ ઉપર નોંધ લખો. દા.ત. માર્ચ-૨૦૧૭માં પ્રવેશ-૧ માં 'જોબનપગીનું પરિવર્તન' ટૂંકનોંધ પૂછાઈ હતી. જેમાં જોબનપગી પ્રાર્થના કરતાં પોતાના દોષનું વર્ણન કરતાં કહે છે. 'પ્રભુ ! હું કુળહીન, કુટિલ, કુપાત્ર, બુદ્ધિહીન છું. મેં આપને ન ઓળખ્યા. દીનબંધુ ! દયા કરો. મારું મહાપાપ મટાડો.' આ મુદ્દો પરીક્ષાર્થીએ નથી લખ્યો તો બાજુમાં તમે લખી શકો કે 'પોતાના દોષ કહે છે.' આટલું જ લખવાનું છે અને તમે ગુણ ઓછા આપી શકો છો એટલે કે ફાળવેલ ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં પહેલાં બાજુમાં કયો મુદ્દો નથી તેની ટૂંકમાં નોંધ લખવી જરૂરી છે.

(વિભાગ - ૧ : સહજાનંદ ચરિત્ર, પંદરમી આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૫)

પ્ર.૧ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૮)

નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

- “આપ પ્રત્યક્ષ, સામે બેસો, તો મૂર્તિનાં બધાં અંગો અને ઘાટ આપના જેવાં ઘડી શકાય.” (૨૮/૧/૧૪૦)
 ➤ નારાયણજીભાઈ (શિલ્પી લખ્યું હોય તો ખોટું આપવું) - મહારાજને
 ➤ ગઢપુર મંદિર માટે મહારાજે પોતે જ કહ્યું હતું કે ‘મારા જ જેવી, મારા જ જેવા ઘાટવાળી મૂર્તિ બનાવજો.’ ત્યારે
- “આપે તો ખપે નહિ તેવી જ વસ્તુઓ અમારા ભણી નાખી.” (૨૧/૩/૧૧૩-૧૧૪)
 ➤ બ્રહ્માનંદ સ્વામી - મહારાજને
 ➤ મહારાજે ઘરેણાં સાધુ તરફ અને કપડાં બાઈઓ તરફ ફેંકવા લાગ્યા. આ જોઈને સ્વામીએ કહ્યું.
- “હું તમને રામાનંદ સ્વામીનાં દર્શન કરાવીશ.” (૧/૧/૩)
 ➤ મહારાજ - શીતળદાસને
 ➤ રામાનંદ સ્વામી પરમેશ્વરની પ્રાપ્તિ કરાવશે. એવું સાંભળી આવેલા શીતળદાસને રામાનંદ સ્વામી ધામમાં પધાર્યાના સમાચાર મળતાં હતાશ થઈને પાછા ફરવાનો સંકલ્પ કરે છે. ત્યારે.

પ્ર.૨ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો.
 (કુલ ગુણ : ૪)

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

- (૧) ૧, ૩, ૪ (૫/૨/૩૨) (૨) ૧, ૩ (૧૧/૨/૬૮)

પ્ર.૩ નીચે આપેલાં વિધાનોમાં ખાલી જગ્યા પૂરો. (કુલ ગુણ : ૪)

નોંધ : બંને જવાબ સાચા હોય તો જ ગુણ આપવા.

- મહારાજ, ભગવાન (૧૪/૨/૮૬)
- ૧૮૮૨, વસંતપંચમી (૨૫/૨/૧૩૪)
- મહારાજ, લોચા (૨૦/૩/૧૦૫)
- મહારાજે, ગુણાતીતાનંદ (૨૭/૨/૧૩૮)

પ્ર.૪ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો. (વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

૧. બાળકને રાજી કર્યો (૧૬/૨/૮૨) : ગઢડામાં મહારાજ સભામાં બેઠા હતા. ત્યાં એક સાત વર્ષનો બાળક મહારાજને પગે લાગવા જતો હતો. તેવામાં દૂર હરિભક્તોની બેઠક પાછળથી એક નાગ નીકળ્યો. મહારાજે આ જોતાં નાગ તરફ દોડ્યા. તેવામાં બાળક અડફેટમાં આવી પડી ગયો. મહારાજને દોડતા જોઈ સૌ હરિભક્તોએ પાછળ જોયું તો કાળો નાગ. ભગુજી અને મૂળજી મહારાજની આગળ પહોંચી ગયા. નાગને પકડીને માટલામાં નાખી દૂર ફેંકવા ગયા. મહારાજ પાછા આવી સિંહાસન પર બિરાજ્યા. તેમને બાળક ભુલાયો નહોતો. તેમણે બાળકને બોલાવી ખોળામાં બેસાડી વહાલ કરી બે પાકી કેરીની પ્રસાદી આપી રાજી કર્યો. બાળક રાજી થઈને મહારાજને દંડવત્ પ્રણામ કરીને પાછો ગયો.

૨. પ્રતિજ્ઞા લેવરાવી (૨૮/૪/૧૪૮-૧૪૯) : મહારાજનો ધામમાં જવાનો સંકલ્પ - ભાયાત્માનંદ સ્વામીએ કહ્યું : ‘આ મરવાનો શો ઢોંગ કર્યો છે ? જો તમે ધામમાં જશો, તો અમે તમારી પછવાડે મરીશું. પીતાબંર નામના એક બ્રાહ્મણ ગુરુએ દેહ મૂક્યો ત્યારે તેના સત્તાવીશ શિષ્યોએ ચિતા પર ચડી ને બળી મૂઆ હતા. તેવી રીતે અમે મરીશું. તમારી પાછળ લોહીની નદિયું ચાલશે. માટે ધામમાં જવાનો સંકલ્પ મૂકી દો.’- મહારાજ : ‘જો હું સર્વોપરી ભગવાન હોઈશ તો કોઈની નસકોરી ફૂટવા નહિ દઉં. કોઈનું આવરદા આવી રહ્યું હશે તે પણ આવરદા વધારીને જિવાડીશ. મારી પછવાડે કોઈએ મરવું નહિ. જે આત્મઘાત કરશે તે મારું ધામ નહિ પામે. ગુરુદ્રોહી અને વચનદ્રોહી કહેવાશે. જેણે જેણે મરવાનો સંકલ્પ કર્યો હોય તે સૌ મારા પગ પકડીને પ્રતિજ્ઞા લો કે અમે તમારી પછવાડે મરીશું નહિ.’ - ગઢડા મંદિરની સુખશૈયામાં બિરાજીને મોટેરા સંતો-હરિભક્તોને પાસે બેસાર્યા આદેશ આપ્યો કે સૌએ ગોપાળાનંદ સ્વામીની આજ્ઞામાં રહેવું. સ્વામીને સમગ્ર સત્સંગની ખબર રાખવાની આજ્ઞા કરી. સૌને વર્ષોવર્ષ એક માસ જૂનાગઢ રહી, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો સમાગમ કરવાની પણ ખાસ આજ્ઞા કરી. - ‘અમે બાંધેલ મંદિરોમાં ધર્મ, ભક્તિ અને હરિકૃષ્ણની (અમારી) મૂર્તિઓ પધરાવજો. સુરત, ધોળકા, ખંભાત મૂળીમાં મંદિર બાંધી અમે આપેલી મૂર્તિઓ પધરાવજો. મંદિરોના બાંધકામમાં નિત્યાનંદ સ્વામી અને બ્રહ્માનંદ સ્વામીને મદદ કરજો.’ - બ્રહ્માનંદ સ્વામીને બોલાવી જૂનાગઢ જવાની અને ત્યાંથી નિર્ગુણાનંદ સ્વામીને અહીં મોકલવાની આજ્ઞા કરી. - બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ જોડના સાધુઓને કહ્યું : ‘મહારાજનાં ધરાઈને દર્શન કરી લો. ફરી નહિ થાય.’ થોડે દૂર હરણિયાં આડાં ઊતરતા અપશુકન થતાં તેમણે કહ્યું : ‘મહારાજ નક્કી દેહ મૂકી દેશે. જેને ફરી દર્શન કરવાં હોય તે કરી આવો. રોકાવું હોય તે રોકાઈ જજો.’ ચોથને દિવસે બ્રહ્માનંદ સ્વામી જૂનાગઢ પહોંચ્યા.

૩. ભટ્ટજીની મૂંઝવણ ટાળી (૬/૧/૩૫) : મહારાજે જન્માષ્ટમીનો સમયો અગતરાઈમાં પર્વતભાઈને ઘેર કર્યો. પર્વતભાઈને કોઠાર ખુલ્લા મૂકી દીધા. મહારાજે કાઠી દરબારોને ગોળ-ચોખામાં ઘૂટી ધારે ઘી પીરસ્યું. પર્વતભાઈ રાજી થઈને નાચ્યા. દરબારોને પર્વતભાઈનો મહિમા સમજાયો. મહારાજ ગઢડે જવાનું નક્કી કર્યું ત્યારે મયારામ ભટ્ટ પગે લાગવા આવ્યા. મહારાજે તેમને ગઢડે અન્નકૂટ ઉત્સવ કરવા આવવાનું કહ્યું. ભટ્ટજીને ખચકાતા જોઈને મહારાજે કારણ પૂછતા તેમણે કહ્યું : ‘બાજરાનો પાક લણવાનો બાકી છે. હું ભેળો આવું તો પાક બગડી જાય કે ચોર લઈ જાય.’ મહારાજે બાજરો લણવામાં મદદ કરવાની વાત કરી. ત્યારે ભટ્ટજીએ તરત ગઢડે આવવાની હા પાડી. બધા હરિભક્તોને ઘેરથી દાતરડાં મંગાવી ભરબપોરે પચાસ માણસોનો સંઘ લઈ મહારાજ સંતો-હરિભક્તો સાથે ભટ્ટજીના ખેતરે ગયા. મહારાજ પોતે સંતો-હરિભક્તો સાથે બાજરો લણવા લાગ્યા. ભાદરાથી આવેલા મૂળજી શર્મા પણ સાથે હતા. સૂરજ આથમતાં મોર પાક લણાઈ ગયો. ચોકાળમાં બાંધી બધો બાજરો ભટ્ટજીના ઘેર ઠાલવી દીધો. બીજે દિવસે ભટ્ટજી પણ મહારાજ સાથે ગઢડે ગયા.

પ્ર.૫ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ :- અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહીં.

૧. મહારાજે પરમહંસોને કબૂતર કહી ક્યું દૃષ્ટાંત આપ્યું ? (૧૩/૨/૮૪)

જ. મહારાજે પરમહંસોને કબૂતર કહી ‘મૂળાના ઓડકારનું’ દૃષ્ટાંત આપ્યું.

૨. શોભારામ કેટલા દિવસમાં આંધળો થઈ ગયો ? (૧૦/૨/૬૪)

જ. શોભારામ ચાર દિવસમાં જ આંધળો થઈ ગયો.

૩. કારિયાણીમાં મહારાજ સૌ સંતો-હરિભક્તો પાસે શું ખોદાવતા હતા ? (૪/૧/૨૯)

જ. કારિયાણીમાં મહારાજ સૌ સંતો-હરિભક્તો પાસે મોટું તળાવ ખોદાવતા હતા.

૪. હિંસામય યજ્ઞની જાણ થતાં મહારાજને કોની દયા આવી ? (૭/૩/૪૩)

જ. હિંસામય યજ્ઞની જાણ થતાં મહારાજને નિર્દોષ પ્રાણીઓની દયા આવી.

૫. કચ્છના હરિભક્તોએ મહારાજને શું ખાતરી આપી ? (૮/૩/૬૦)

જ. ‘આચાર, ઉચ્ચાર અને વિચાર સારાં રાખીશું, મહારાજની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તીશું,’ એવી ખાતરી આપી.

પ્ર.૬ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. મહારાજે વડોદરાના શોભારામ શાસ્ત્રી તથા રાજકારભારી ચીમનરાવજી જનાર્દન ઉપર પત્ર લખ્યો. (૨૧/૧/૧૦૮)

જ. વડોદરાના શોભારામ શાસ્ત્રી તથા રાજકારભારી ચીમનરાવજી જનાર્દનનું બ્રાહ્મણો અને વિદ્વાનો ઉપર બહુ વર્ચસ્વ હતું. તેમના ઉપર મહારાજનું વૃત્તાંત લખવાથી તેમને સાચી વાતની જાણ થાય. તો તેઓ અફવાઓને દબાવી દે. તેવી હરિભક્તોની વિનંતીને માન આપી મહારાજે તેમના ઉપર પત્ર લખી આપ્યો.

૨. મગનીરામે પરણવાની ના પાડી. (૨/૧/૮)

જ. ગુરુએ મગનીરામને પોતાની કન્યા સાથે પરણવાની આજ્ઞા કરી. ત્યારે મગનીરામને ગુરુને કહ્યું : ‘મારે તો આજીવન બ્રહ્મચારી રહેવું છે અને ગુરુ પુત્રી તો મારે બહેન સમાન છે. માટે મગનીરામે પરણવાની ના પાડી.

૩. વૈરાગીઓ રઘુનાથદાસને મારવા લાગ્યા. (૩/૬/૨૬-૨૭)

જ. રઘુનાથદાસને મહારાજ એકાંત ઓરડામાં સમજાવતાં હતાં. ત્યાં મહારાજને મારવા માટે વૈરાગીઓનું એક ઝૂંડ ‘જીવનમુક્તા કહાં હૈ ?’ કરતું આવી ગયું. મહારાજ, રામદાસજી અને સંતો પરિસ્થિતિ કળી જઈને ત્યાંથી નીકળી ગયા. ગાદી તકિયા ઉપર બેઠેલા રઘુનાથદાસને મહારાજ સમજી વૈરાગીઓ રઘુનાથદાસને મારવા લાગ્યા.

(વિભાગ-૨ : સત્સંગ વાચનમાળા ભાગ-૨ બારમી આવૃત્તિ, જૂન - ૨૦૧૬)

પ્ર.૭ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૮)

નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. “મારે તો આપની મરજી પ્રમાણે જ વર્તવું છે.” (૭/૫૨)

⇒ જાગા ભક્ત - સ્વામીને

⇒ બીજા રોજ જાગા ભક્તને ટોકતા તે સ્વામીથી ખમાતુ ન હતું. તેથી સ્વામીએ તેમને જૂનાગઢ જવાનું કહ્યું. ત્યારે

૨. “આ ઢોલિયો કેમ હલે છે ?” (૧/૫)

⇒ મહારાજ - નિત્યાનંદ સ્વામીને

⇒ માંદગીમાં મહારાજે સાલેમાળ પર્વત પર જવાની હઠ લીધી. ત્યારે નિત્યાનંદ સ્વામીએ તેમના ઢોલિયાના ચાર પાયા પાસે ચાર માણસોને ઊભા રાખી ઢોલિયો ઊંચો-નીચો કરવા લાગ્યા. ત્યારે

૩. “આ મારો પુત્ર છે. હું તેને લઈ જાઉં છું.” (૨/૮-૧૧)

⇒ પીંજારો - મહારાજને

⇒ જેતપુર નગરચાત્રામાં પીંજારાનો છોકરો મહારાજની ઘોડી સાથે ફરતો આશ્રમમાં આવ્યો. તેને ગોતતો તેનો બાપ ત્યાં આવી પુત્રને જોતાં મહારાજને કહે છે.

પ્ર.૮ નીચે આપેલ વિષય માટે સૂચના મુજબ છ સાચા ક્રમ નંબર તથા તે સાચા ક્રમ નંબરને ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો. (કુલ ગુણ : ૬)

નોંધ : (૧) ફક્ત સાચા નંબરો : જવાબમાં આપેલ અંક કોઈપણ ક્રમમાં લખેલ હોય પણ તમામ અંક સાચા હોય તો જ સંપૂર્ણ ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ : ઘટનાક્રમ ઉકેલપત્ર પ્રમાણે હોય તો જ સંપૂર્ણ સાચું ગણી ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો.

વિષય : અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજનો સંતો/હરિભક્તો પ્રત્યેનો આત્મીયભાવ (૪/૨૮-૩૦)

(૧) ફક્ત સાચા નંબરો :

૨	૪	૬	૭	૮	૧૨
---	---	---	---	---	----

(૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ :

૧૨	૮	૬	૪	૭	૨
----	---	---	---	---	---

સૂચના : (૧) ફક્ત સાચા નંબરોમાં તમામ છ નંબરો સાચા હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ પણ સંપૂર્ણ સાચો હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

પ્ર.૯ “ભક્તિમાતાએ બાઈઓને દીધેલાં દર્શન” (૬/૪૧-૪૨) - પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો.

(વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)

નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

શ્રીજીમહારાજ દાદાખાચરના દરબારમાં સમૈયા ઉત્સવો કરતા. બંને બહેનોમાં આ ઉત્સવોમાં સેવા કરવાની બહુ ખેચ રહેતી. આથી મહારાજે શુકલ પક્ષના ઉત્સવો જીવુબા અને કૃષ્ણ પક્ષના ઉત્સવો લાડુબા કરે એમ કહ્યું. બંને બહેનોએ

રાજ થઈને મહારાજની આજ્ઞા ઝીલી લીધી. એટલામાં અન્નકૂટનો ઉત્સવ આવ્યો. લાડુબાએ ખૂબ જ પરીશ્રમથી બધી સખીઓની મદદથી સુંદર અન્નકૂટ તૈયાર કર્યો. તે વખતે મહારાજ મૂર્તિમાં રહીને પ્રત્યક્ષપણે થાળ જમ્યા. અને બીજે દિવસે જીવુબા, લાડુબા, રાજબા, સુરબા વગેરે ઘણી બાઈઓની સભા ભરાઈને બેઠી હતી. ત્યાં ઓરડામાં એકદમ તેજ વ્યાપી ગયું. એ તેજમાં એક આકૃતિ દેખાઈ. બાઈઓએ મહારાજને પુછાવ્યું ત્યારે મહારાજ કહે : ‘તે તો ભક્તિમાતા છે. તેમને પૂછો જે, કેમ આવ્યા છો ને અહીં રોકાશો ?’ તે પ્રમાણે ભક્તિમાતાને જ્યારે પૂછ્યું ત્યારે તેમણે કહ્યું : ‘તમે અન્નકૂટમાં બહુ જ સેવા કરી, તેથી અમે રાજ થઈને તેમને દર્શન આપ્યાં છે.’ ફરી રહેવા માટે વિનંતિ કરી ત્યારે ભક્તિમાતાએ કહ્યું : ‘હું તો પતિવ્રતા છું એટલે તમે સૌ જો ધર્મ રાખશો તો હું રહીશ.’ એમ કહી ભક્તિમાતા અદૃશ્ય થઈ ગયા.

પ્ર.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

નોંધ :- અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહીં.

૧. શ્રીહરિદિગ્વિજય ગ્રંથ કોણે લખ્યો હતો ? (૧/૭-૮)
- જ. શ્રીહરિદિગ્વિજય ગ્રંથ નિત્યાનંદ સ્વામીએ લખ્યો હતો.
૨. જાગા ભક્ત ક્યાં અને ક્યારે ધામમાં ગયા ? (સંવત, માસ, તિથિ) (૭/૫૭-૫૮)
- જ. જાગા ભક્ત ડાંગરામાં સંવત ૧૮૫૭માં મહા સુદ દશમે ધામમાં ગયા.
૩. મૂળજીભાઈને કોણે અને ક્યાં દીક્ષા આપી ? (૩/૨૨)
- જ. મૂળજીભાઈને રામાનંદ સ્વામીએ લોજમાં દીક્ષા આપી.
૪. બહેનોએ ગુણ લીધો તેથી મહારાજ શું બોલ્યાં ? (૬/૪૫)
- જ. ‘આપણે એમની ગોદડી બાળીએ તોપણ અભાવ લેતાં નથી.

પ્ર.૧૧ નીચેના મથાળાના સંદર્ભમાં દર્શાવેલ વાક્યમાંથી ખોટા શબ્દોને સુધારીને સાચું વાક્ય લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

નોંધ :- સંપૂર્ણ સાચું વાક્ય લખ્યું હશે તો જ ગુણ પ્રાપ્ત થશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. ભક્તરાજ દાદાબાયર : એક વખત ડભાણના હીરાભાઈ વરતાલ આવ્યા હતા. શ્રીજીમહારાજને ડભાણ પધારવાનું આમંત્રણ આપતાં તેમણે કહ્યું : ‘તમે તો પગીમાં બંધાઈ ગયા છો. તે બીજાને ઘેર શેના આવો?’ (૫/૩૪-૩૫)
- જ. ભક્તરાજ દાદાબાયર : એક વખત વસોના ગિરધરભાઈ ગઢડા આવ્યા હતા. શ્રીજીમહારાજને વસો પધારવાનું આમંત્રણ આપતાં તેમણે કહ્યું : ‘તમે તો દાદામાં બંધાઈ ગયા છો. તે અમારે ઘેર શેના આવો?’ (૫/૩૪-૩૫)
૨. સ્વામી જાગા ભક્ત : સંવત ૧૮૨૦ના ચોમાસામાં આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજ ગઢડા પધાર્યા. માણાવદરના બીડમાં મંદિરનું નેવું હજાર પૂળા ખડ પડ્યું હતું. તે વેચવાનું હતું. (૭/૫૦)
- જ. સ્વામી જાગા ભક્ત : સંવત ૧૮૧૦ના શિયાળામાં આચાર્યશ્રી રઘુવીરજી મહારાજ જૂનાગઢ પધાર્યા. સાંખડાવદરના બીડમાં મંદિરનું એંસી હજાર પૂળા ખડ પડ્યું હતું. તે સાચવવાનું હતું. (૭/૫૦)
૩. મુકુંદાનંદ વર્ણી : પછી તો તે પાર્ષદ સાધુને લઈને સ્વામી પાસે ગયા. સ્વામીને આશ્વાસન આપતાં તેણે કહ્યું : ‘સ્વામી ! આવા નમેરા (નિર્દય) કેમ થયા છો ? (૩/૨૪)
- જ. મુકુંદાનંદ વર્ણી : પછી તો તે બાઈ બ્રહ્મચારીને લઈને મહારાજ પાસે ગઈ. મહારાજને ઠપકો આપતાં તેણે કહ્યું : ‘મહારાજ ! આવા નમેરા (નિર્દય) કેમ થયા છો ? (૩/૨૪)
૪. શ્રી કૃષ્ણજી અદા : સૌ તેમને ‘હરજીવન અદા’ના હુલામણા નામથી પણ બોલાવતા. આ જ અરસામાં, આચાર્ય મહારાજ વડોદરામાં રંગાચાર્ય શાસ્ત્રી પાસે ઉપનિષદનો અભ્યાસ કરતા હતા. (૮/૬૪)
- જ. શ્રી કૃષ્ણજી અદા : સૌ તેમને ‘કૃષ્ણજી અદા’ના હુલામણા નામથી પણ બોલાવતા. આ જ અરસામાં, શાસ્ત્રીજી મહારાજ રાજકોટમાં જીવણરામ શાસ્ત્રી પાસે ગીતાભાષ્યનો અભ્યાસ કરતા હતા. (૮/૬૪)

પ્ર.૧૨ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૪)

૧. ગોપીનાથજી મૂર્તિમાંથી પ્રગટ થઈ પ્રેમાનંદ સ્વામીને હાર આપતા. (૨/૧૬)
- જ. મહારાજના અસહ્ય વિરહમાં પ્રેમાનંદ સ્વામી દરરોજ મંગળા આરતી કરીને રાજભોગ આરતી સુધી ગોપીનાથજીની મૂર્તિ સામે કીર્તન-ભક્તિ ને મુજરા કરીને મહારાજને રીઝવતા. તેથી ગોપીનાથજી મૂર્તિમાંથી પ્રગટ થઈ પ્રેમાનંદ સ્વામીને હાર આપતા.

૨. અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજ તેર દિવસ પછી જમ્યા. (૪/૩૦)

જ. સંવત ૧૯૨૩ની સાલમાં અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજ માંદા પડ્યા ને તેમને તેર ઉપવાસ થયા. તેમણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને અમદાવાદ તેડાવ્યા. સ્વામીએ કહ્યું : ‘કર્તા શ્રીજીમહારાજ છે. એમની મરજી અનુસાર બધું થાય છે. આપે તેર દિવસથી કાંઈ અન્ન લીધું નથી. તો કાંઈક જમો અને કોઈ વાતની ઉદાસીનતા રાખશો નહિ. મહારાજ સારું કરશે. સ્વામીની આજ્ઞાથી મહારાજ જમ્યા.

(વિભાગ - ૩ : નિબંધ)

પ્ર.૧૩નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક ઉપર આશરે ૩૦ લીટીમાં નિબંધ લખો. (કુલ ગુણ : ૧૦)

નોંધ : નિબંધ એ મૌલિક વિષય છે, તેમાં આપેલ મુદ્દા ઉપરાંત બીજા ઘણા પાસા આવરી શકાય છે. જેવાં કે મૌલિકતા, સંપ્રદાય તથા અન્ય સંપ્રદાય વિષયક જ્ઞાન, કથાવાર્તાને આધારે વિષય વસ્તુની વિશેષ છણાવટ, અન્ય આધારભૂત સાહિત્યનો સહારો વગેરે મુદ્દાઓનો સમાવેશ થઈ શકે છે. પરીક્ષાથીએ વિષયને અનુરૂપ આ ઉપરાંત પણ બીજા પ્રસંગો લખ્યા હોય તો તે પણ માન્ય રાખી ગુણ આપવાં.

૧. સ્વામીની વાતો : રસોઈ કરીને ન જમીએ તો ? (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ- ઓક્ટોબર ૨૦૧૮, પાના નં. ૨૨-૨૩)
- ઉત્સવના માહોલમાં સૌ આનંદમાં અને સુખમાં નિમગ્ન - પરંતુ એક યુવક કંઈક અંશે ખિન્ન - મિત્રે તેનું કારણ પૂછતાં જવાબ મળ્યો - આપણે સત્સંગ કરીએ છીએ તેનો કોઈ લાભ જણાતો નથી. આ યુવક નાણાંકીય લાભ કે ભૌતિક લાભ ઈચ્છતો નહતો. પરંતુ સત્સંગમાંથી આનંદ મળવાની અપેક્ષા - મન સ્થિર થાય, દોષો ઓછા થાય, મૂંઝવણ ઓછી થાય તેવી તેની ઈચ્છા - આ યુવકનો પ્રશ્ન કદાચ ઘણા મુમુક્ષુઓનો હશે. કોઈપણ કાર્યની પાછળ ફળની પ્રાપ્તિની ઈચ્છા એ મનુષ્ય માત્ર માટે સ્વાભાવિક - ફળશ્રુતિની અપેક્ષા જ્યારે ન સંતોષાય ત્યારે તેની શ્રદ્ધા વેરવિખેર - સંતો કહે છે ચાંદો, સૂરજ, વેલ એ વધે છે, ફરે છે પણ દેખાતી નથી. પરંતુ મુમુક્ષુ જીવ સાચા ભાવથી ભક્તિ કરે તો સત્સંગની અભિવૃદ્ધિ, અધ્યાત્મ અનુભવ સ્થૂળ સ્વરૂપે જણાતો નથી. કારણ કે આંતરિક શુદ્ધિનું રિડિંગ મીટર હોતું નથી. મૂળ અક્ષરમૂર્તિ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી તેમની વાતોમાં કહે છે : આ સમાગમ મળ્યો છે તે પૂર્વના ભારે સંસ્કાર છે. જે નથી આવતા તેને ભારે પાપ છે. આ સમાગમનું ફળ આજ, કાલ, મહિને કે વરસે પણ મળશે ને ઘણો સમાસ થશે. પ્રશ્ન થાય કે કરીએ છીએ ને કાંઈ થાતું નથી પણ આ તો મેળવણ નાખીએ છીએ, તે દહીં થઈને ઘી તો માખણ વલોવ્યા પછી નીકળશે. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઘણીવાર સમજાવે છે કે દહીં જામતું હોય ને તેમાં વારે વારે આંગળી નાખીને જોઈએ કે દહીં જામ્યું છે કે નહિ, તો કદાચ દહીં જામે જ નહિ. પ.પૂ. પ્રમુખ સ્વામી મહારાજ તથા પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજ જેવા ગુણાતીતાનંદ સંતના આશરે ને વચને દિન-પ્રતિદિન ઉત્સાહ પૂર્વક સમાગમ કરવો એ સફળતા, લાભ અને વૃદ્ધિ છે. મનુષ્યના પૂર્વસંસ્કાર અને પ્રારબ્ધ અનુસાર જીવનનાં મૂલ્યો નક્કી થાય છે અને તેના માટે જ પ્રવૃત્તિ - આ મૂલ્યોનું મધ્યબિંદુ સુખ, પૈસા, સત્તા, કીર્તિ છે તેના માટે પ્રયત્નો એ જ ધ્યેય એ જ લક્ષ્ય, એ જ અંતિમ સુખ મનાય છે. જેને જેવો ખપ તે રીતે બુદ્ધિ અને મનથી પ્રયાસ - કેટલાક અધવચ્ચે રહે છે, કેટલાકની પ્રગતિ થાય છે. લૌકિક વાત સિદ્ધ કરવા માનવી જઝૂમે છે, પણ અધ્યાત્મ વાતનું મૂલ્ય સમજાય તો એના પ્રયત્નો જુદા - અધ્યાત્મનો ખપ હોય એવાની ખોટ - અધ્યાત્મ માર્ગમાં શ્રેયને પહોંચવામાં કાંઈ નડતરરૂપ નથી. વિઘ્ન આવે તેને વિશ્વાસથી હોંશથી આગળ વધીને ઉલ્લંઘે છે. ભગવાનમાં મન લાગ્યું છે, સ્વાર્થ મનાયો છે તો ધ્યેય સુધી પહોંચવામાં વિઘ્નો નડતાં નથી. પોતાની ભૂલો, ખામી ખોળે છે. સદ્ગુરુ નિષ્કુળાનંદ સ્વામી તેથી જ કહે છે : ‘ખોળી ખોળીને ખોળિયું, ખરા ખપવાણીની ખોટ રે, જેને ન આવડે અવળું લેવા, સમજે સીધું સોટ રે.’ આ વાતને વધુ સ્પષ્ટ કરતાં શ્રીજી મહારાજ વચ. ગઢડા મધ્ય જીવમાં સમજાવે છે; જે સાધુને મોક્ષનો ખપ હોય, તેને તો જેમ દુખવીએ ને વિષયનું ખંડન કરીએ તેમ અતિ રાજી થાય. ખરો ખપવાળો કોણ ? તો વિષય ખંડનની વાત ગુરુ કરે. દેહ દમન, મનને અમન કરવું આ સાધનામાંથી જે પીછેહઠ ન કરે. આકરી કસોટી ગુરુ-સંત કે ભગવાન કરે, અતિ દુઃખ થાય તેવાં વચન કહે, મનને ન ગમે તેવા આદેશો આપે તેમાં પણ રાજી રહે. યોગીજી મહારાજે શ્રેયના માર્ગે આગળ વધવાનાં ત્રણ મુખ્ય સાધન બતાવ્યાં છે : શ્રદ્ધા, ખપ, સમાગમ તેમજ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી ખપ માટે ભીમનાથનાં રાંકાંની વાત (પ્રકરણ-૨/૮૫) સમજાવતા. પ્રાણ ટકાવવા માટે ધક્કા ખાઈને, કરગરીને ડંકો થૂલા માટે અપમાનિત થાય છતાં પણ પાછા લેવા આવે. આવો ખપ કલ્યાણ માટે રાખવો આવશ્યક - ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે : ‘સારા કામમાં સો વિઘ્ન - પરમેશ્વર ભજવામાં બહુ અંતરાય - તેને ઓળખવા અને એથી સાવધાન રહેવું, ને પાર ઊતરવું. એવો બહુ ખપવાળો હોય તે જ ભગવાન સન્મુખ ચાલે. આપણને પ્રાપ્તિ તો થઈ છે, હવે ખપની જરૂર છે રસોઈ તૈયાર છે, જમવાની જરૂર છે. રસોઈ કરીએ અને જમીએ નહીં તો ? માટે મહંત સ્વામી મહારાજની નિશ્રામાં અવો ખપ કેળવી શ્રીજીમહારાજને પામીને કૃતાર્થ થઈએ.

૨. વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ ઉદ્ઘોષ સમારોહ (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮, પાના નં. ૩૮-૪૦) વચનામૃત એટલે ભગવાન સ્વામિનારાયણની દિવ્ય પરાવાણી - સંકલ શાસ્ત્રોનો અર્ક. આ ગ્રંથમાં વિક્રમ સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદ ચતુર્થીને દિનથી શ્રીજી મહારાજે ઉચ્ચારેલ વચનામૃતોનો શુભારંભ - આ ગ્રંથમાંનું પ્રથમ વચનામૃતનાં ઉચ્ચારણને વિક્રમ સંવત ૨૦૭૫માં ૧૯૯૫મું વર્ષ પૂર્ણ - ૨૦૦૫મું વર્ષ બેસી રહ્યું છે તે અવસરે પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજની પ્રેરણાથી સમગ્ર BAPS સંસ્થા દ્વારા વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવની ધામધૂમપૂર્વક ઊજવણી થશે. તેનો ઉદ્ઘોષ સમારોહ રાજકોટને આંગણે. તા.૧૧ ડિસેમ્બર ૨૦૧૮ માગસર સુદ ચતુર્થીને દિને સ્વામિનારાયણ નગર ખાતે પ્રમુખસ્વામી મંડપમમાં સાંજે ૭.૧૫ થી ૯.૩૦ દરમિયાન ઉદ્ઘોષ સમારોહની શરૂઆત - શ્રીજીમહારાજની કરૂણા વર્ષા વચનામૃત દ્વારા એ મધ્યવર્તી વિચાર - સૌ માટે આ કાર્યક્રમ પ્રેરણારૂપ - શ્રીજીમહારાજના વચનામૃતની વિશેષતા દર્શાવતી શૃંખલા સૌ વંદન સાથે માણી રહ્યાં હતાં. વરિષ્ઠ અને વિદ્વાન સંતો દ્વારા સુંદર રજુઆત - શ્રીજીમહારાજે દિવ્ય પરાવાણી દ્વારા સર્વોત્તમ આધ્યાત્મિક સિદ્ધાંત આપ્યો છે - વચનામૃતના ઉદ્બોધનમાં મહારાજે દિવસ કે રાત, સ્થળ કે સમય જોયાં નથી સ્વયં મહારાજે માગસર સુદ ૩૦ને દિવસે લોયા ગામમાં આ વચનામૃતોને પ્રમાણિત - મહારાજે વચનામૃતોના આધ્યાત્મિક માર્ગના પ્રત્યેક યાત્રિકને અક્ષરબ્રહ્મ દ્વારા પરબ્રહ્મ સુધી પહોંચવાનો શાશ્વત માર્ગ બતાવ્યો છે. અક્ષરરૂપ થઈને પુરુષોત્તમની ભક્તિ કરવાનો તર્કશુદ્ધ માર્ગ ચીંધ્યો છે. શ્રીજીમહારાજના સ્વસ્વરૂપની ઓળખાણની સુંદર રજુઆત બાળ-યુવા વૃંદે નૃત્ય દ્વારા મધ્યવર્તી વિચારને સતત ઘૂંટાવ્યો હતો. સદ્ગુરુ સંતો દ્વારા વચનામૃતમાં શ્રીજીમહારાજે બતાવેલ આત્યંતિક મુક્તિની કૂંચીની વાત કરી, અખંડ સુખ અને શાંતિનો માર્ગ - આદર્શ સાધના માર્ગ વચનામૃતમાં છે તે જણાવ્યું. ભારતની જુદી જુદી ભાષાઓમાં વચનામૃતના અનુવાદની પ્રતોનું ઉદ્ઘાટન પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજ દ્વારા. આ દ્વિશતાબ્દી વર્ષ ઉપક્રમે સંસ્થા દ્વારા વિવિધ કાર્યક્રમોની ઊજવવાની જોડેરાત - આ કાર્યક્રમોની ઝાંખી અમદાવાદના બાળ-યુવા વૃંદ દ્વારા મંચ પરથી કરાવી. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન વચનામૃત વાંચન અભિયાન, જ્ઞાનસત્રો, બાળ-યુવા અધિવેશનો વગેરે કાર્યક્રમોની ઊજવણીની ઝાંખી - સદ્ગુરુ ઈશ્વરચરણ સ્વામી દ્વારા વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી નો ઉદ્ઘોષ - વર્ષ દરમિયાન પ્રત્યેક સભાના અંતે વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવની જય બોલાવવા અનુરોધ - આ નિમિત્તે યોજાનારા આયોજનોમાં જોડાવા માટેનાં પ્રેરણા વચનો પૂ. ડૉક્ટર સ્વામી દ્વારા, વરિષ્ઠ તથા અન્ય સંતો દ્વારા વચનામૃતના સંદેશથી અંકિત કલાત્મક હાર અને ચાદરથી સ્વામીશ્રીને વધાવ્યા. અંતમાં પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજે જણાવ્યું કે વચનામૃત મહારાજનું વાણી સ્વરૂપ - તેથી આદરપૂર્વક ગ્રંથને રાખવો, ગમે ત્યાં મૂકવાં નહિ સારા સ્થાને બેસીને વાંચન કરવું. આપણા જીવનના અંધકારને વચનામૃત સિવાય કોઈ ઉલેચી શકે તેમ નથી. આપણને ખૂબ મોટી પ્રાપ્તિ થઈ છે તેથી નિત્ય અભ્યાસ કરવો. તો આપણું કામ થઈ જાય. આમ, ભગવાન સ્વામિનારાયણની દિવ્ય વાણી 'વચનામૃત' નો દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવનો ઉદ્ઘોષ સમારોહ સૌએ માણ્યો સૌને હૈયે એક જ નાદનું ગુંજન - 'જય જય વચનામૃતની, જય જય દ્વિશતાબ્દીની'

૩. અમર વારસો ગુણાતીતનો : ભક્તવત્સલતા (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - નવેમ્બર ૨૦૧૮, પાના નં. ૧૬-૧૭, ૧૫) હરિભક્તોના અનાજને ઓળખી જનાર, અર્ધી રાત્રે મંદિરના કોઠારમાંથી તાકાઓ ફાડીને હરિભક્તોને પહેરાવનાર ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની આત્મીયતા અને ભક્તવત્સલતાનું પ્રતિબિંબ પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજમાં એ જ ભક્તવત્સલતા અને વર્તમાનકાળે પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજમાં એ જ આત્મીયતાનાં, ભક્તવત્સલતાનાં દર્શન - ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે 'આપણને લાગે છે કે આપણને ભગવાનમાં અને સંતમાં હેત છે પરંતુ આપણા કરતાં ભગવાન અને સંતને આપણા પર ઘણું જ હેત. હરિભક્તોને મળવાની ઉત્કંઠામાં ગુણાતીત ગુરુઓના વાત્સલ્યનો અનુભવ - ૧૯૮૫માં પ્રમુખસ્વામી મહારાજના અમૃત મહોત્સવ પ્રસંગે સૌને મળવાની, દૂરદૂરથી આવેલ ભક્તોને મળવાની તેઓની ઉત્કંઠા - ગદ્ગદ કંઠે માફી માંગી. આ જ ભાવના પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજના અંતરમાં એવી જ વહી રહી છે. અમદાવાદમાં નાજુક સ્વાસ્થ્યને કારણે સંત આશ્રમના ઝરૂખામાંથી દર્શનદાન - બધાને મળવાની, દંડવત્ કરવાની ઈચ્છા થાય છે તેમ ભાવવિભોર થતાં કહ્યું. પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજની પ્રથમ પુણ્યતિથિ નિમિત્તે હ્યુસ્ટનમાં ભક્તોને મળવાનો તલસાટ તેઓના શબ્દોમાં વ્યક્ત - મારે બધાંને મળવું છે. હું નાના મોટા બધાને મળવા તરસ્યો છું, ભૂખ્યો છું. સ્વયં ત્રણે ગુણથી પર - ક્યાંય બંધાયા નથી - ફક્ત ભક્તો અને ભગવાનમાં જ બંધાયા છે. આ સ્નેહની ગંગા તેઓમાં વહ્યા જ કરે છે. પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજને હરિભક્તોની પેઢીઓની પેઢીઓનાં નામ યાદ રહે - ક્યા ભક્તને શું ભાવે છે? શું નથી ભાવતું, તેમજ ભક્તોના જીવનમાં બનેલી ઘટનાઓની તેઓને જાણ - આ બધાના મૂળમાં તેઓની ભક્તવત્સલતા પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજની પણ આવી જ આશ્ચર્ય ઉપજાવે તેવી સ્મરણશક્તિ કલકત્તાના રેલ્વે સ્ટેશન પર ૩૦ વર્ષ પહેલાં એક યુવકે કીર્તન ગાયેલું તે યુવક જ્યારે મળ્યો ત્યારે તમે આ કીર્તન ગાયેલું. એ પ્રસંગ યાદ કરાવ્યો. અનેક ગામોનાં હરિભક્તોનાં ઘર, તેની ગલીની સ્મૃતિ, આખું એટ્રેસ બોલી જાય કોઈની ગાડીમાં બિરાજ્યાં હોય તો તે ગાડીનો રંગ યાદ હોય, કોણે ક્યો ડ્રેસ પહેર્યો હતો તે પણ યાદ હોય. અમેરિકાથી પુના આવેલ

એક હરિભક્તને મહંતસ્વામી મહારાજે પેસ્તનજી કહીને બોલાવ્યા. આ હરિભક્ત તેમજ સૌને આશ્ચર્ય થોડીવાર પછી યાદ આવ્યું કે પોતે ૧૦-૧૨ વર્ષના હતા ત્યારે સભામાં પેસ્તનજીનું પાત્ર ભજવ્યું હતું. તે સ્વામીશ્રીને ઈંદ યાદ - સ્વામીશ્રી આપણને યાદ રાખે છે તે તેમની ભક્તવત્સલતા છે. ફક્ત સ્થૂળ દૃષ્ટિએ હરિભક્તોને મળવાની કે કોઈને યાદ રાખવાની વાત નથી, પણ સ્વામીશ્રી હરિભક્તના વ્યવહારની પણ ચિંતા રાખે છે. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ૧૯૯૦માં લંડનમાં રાત્રે જાગી જાગીને વરસાદ આવે તે માટે પ્રાર્થના - પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ રાત્રે આરામમાં જતી વખતે એક હરિભક્તનાં ધર્મપત્નીની વાત સાંભળી - હૃદયના વાલ્વની તકલીફ - બે ઓપરેશન નિષ્ફળ - સ્વામીશ્રીને મળી ન શકાયું તેથી આશીર્વાદ માંગ્યા. સ્વામીશ્રી લગભગ આખી રાત તેઓની ચિંતા કરતા રહ્યા અને તેઓની કૃપાદૃષ્ટિથી તે હરિભક્તનો પ્રશ્ન ઉકલી ગયો. આ ગુણાતીત ગુરુને આપણા પર વાત્સલ્ય તેથી આપણા ભાવ પૂરા કરવામાં થાકતા નથી. ઓછા ફોન કે ઓછી પધરામણી કરવા માટે વિનંતી કરવામાં આવે ત્યારે સ્વામીશ્રી સામું કહે ‘હરિભક્તોને જોઈએ ત્યારે અમારાથી કોઈ નિયમ રહેતા નથી’ પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજના જીવનમાં પણ આ જ ભાવનું દર્શન - ન્યુઝીલેન્ડના એક શહેરમાં રાત્રે સભા બાદ યુવકની વિનંતીથી તેના ઘેર પધરામણી - યુવકના પિતાનો ભાવ જોઈ માઉન્ટ વિક્ટોરીયા પરથી શહેરની રોનક બતાવવાની ઈચ્છા પૂરી કરી. રાત્રે ગાડીમાં બેઠા ધોધમાર વરસાદ - કોઈની સંવેદના ન તૂટે તે માટે મુશ્કેલીઓ વેઠવાની તીવ્ર તૈયારી. ગુણાતીત સંતની ભક્તવત્સલતાનું પ્રમાણ - તેમણે આપણી સાથે રહેવાનું વચન આપ્યું છે ‘I will always be with you’ તેનો યથાર્થ અનુભવ. અમદાવાદમાં એક સંતે મહંત સ્વામી મહારાજને કહ્યું : ‘સ્વામી પોઢો’ ત્યારે હસતાં હસતાં સ્વામીશ્રી કહે ‘અમે પોઢતા જ નથી’ બધા હરિભક્તો પાસે જઈએ છીએ. આ બધા અક્ષર મુક્તો છે તેમનું જ સ્મરણ આખો દિવસ રહ્યા કરે છે. આપણે કદાચ ગુરુને ભૂલીએ પણ આ ગુરુ આપણને ક્યારેય ભૂલતાં નથી એમની ભક્તવત્સલતા અદ્વિતીય અને અજોડ છે.

❧ સમાપ્ત ❧